

La de două ori în septembrie: Joi-a și Domineca; era când va pretinde imitantia materielor, va săi de trei săi de patru ori în septembrie.

stiul de prenumerațiune, pentru Austria:

pe anu întregu . . . . . 8 fl. v. a.
diuțatate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
patrariu . . . . . 2 fl. v. a.

pentru Romania și străinatate:
anu întregu . . . . . 12 fl. v. a.
diuțatate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dă. oora pândinti ai nostri, și de a dreptu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresă ai corespondintiele, se priveșcu Redactiunea, administratiunea și expeditura; câte vor fi defrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica

Pentru anuțele și alte comunicatiuni de interesu privat — se respunde câte 7 cr. pe linia; repetiri se facu cu pretu scutit. Pretiula timbrului câte 80 cr. pentru una data se antecipa.

TELEGRAMME.

Sibiu, 12 sept. n. 5 ore 10 min d. m.
Nu fora base se combina și Babesiu exprimă alaltaieri s'era, într'unu toastu la banchetulu ce Macelariu dete pentru 48 de persone, in gradin'a metropolitana, cumca la alegerea metropolitulu au contribuitu 33 dintre 54 voturi arhidieceșane; 27 dintre 28 din dieces'a Aradului; 16 dintre 26 din dieces'a Căransebesiului, — va se dica, maioritata insemnata a tuturoru părtiloru constitutive.

Parintele Popasu intrunî 9 voturi din arhidieceșana, 10 din dieces'a sa și 1 din dieces'a Aradului. — Cele 10 voturi date la necandidati, se credu a fi din arhidieceșana.

Alegerea, macar că inicitiv'a fu a partidei natiunali, este meritulu tuturoru celor binesentitori, tienendu contu de imprejurari. Ieri Congresulu in corpore falicită pre noulu metropolitu

Sibiu, 12 sept. n. 9 ore 30 min. s'era.

Alesulu arhiepiscopu și metropolitu este deja introdusu in functiunile bisericesci, prin ce doliulu a incetatu. Deputatiunea congresuala de cinci — in personele domniloru *Mironu Romanu, Bologa, Puscariu, Sigismundu Popoviciu, Floca* — a plecatu la Maestataea Sa regele cu reprezentatiunea pentru intarire. Reportulu detaitu catra „Albina,” și intaridiatu, urma astadi.

Babesiu.

Pesta, in 13 sept. n.

Dumnedieulu magiariloru — dupa traditiunile stravechie magiare și chiar dupa cantecele bardului natiunale magiaru și dupa credinti'a magiaroniloru, poporul magiaru este creatu și tramisulu din pustiele Asiei de unu Ddieu cu totulu deosebitu de alu celorlalte nemuri, și ei, magiarii, intru tote trebuie să aibe ceva apartu — asia dara Ddieulu magiariloru a grigitu, ca Magiaria putina să fia inlantru neliniscita și neparimita de catra insisi fii sei cei alesi.

In consciinti'a disparetorului loru numeru și a nevitatiati loru natiunali, magiarii preste totu, fora deosebire de partida, straduescu din tote poterile loru și cu midiloce permise si nepermise și chiar antilegali, a inaintat și cultivă magiarismulu, prin subventiuni de statu, și in precumpeninte mesura din averea poporaloru nemagiare, și chiar prin persecutiunea și uciderea materiale și morale a tuturoru elementelor nemagiare. Numai modulu in actiune și alu aplicării midilocelor de stirpire a acestora, face diferentia intre domni magiarii, intre guvernamentali și opositiunali. Aceia, mai rutinati și mai experti fiindu, sunt ceva mai rezervati intru esecutarea planului d'a magiarisă tota țara, și numai cu incetulu și cu o finetate și oșeri-care diplomatica intindu raritate magiarismulu, sciindu că: „cu incetulu se face otietulu.” Cesti din urma, opositiunali, in orgoliulu loru natiunali și-au perdutu capulu și provoca in modu brutale pe tote poporale nemagiare din țara la lupta de rasa continua, pre vișari și morte. Au dora ce alta va se dica „Federatiunea magiara regnicolara,” adica asociarea tuturoru magiariloru, a carei devisa este, dupa statutele subtervante ministeriului, a inaintat la tote ocaziunile, pururia și pretotindena, cu tote posibilele midiloce, interesele elementelor magiaru; și — a respandî spiri-

tulu magiaru pana la marginile tierii, și a-lu face accesibile pana și in cea mai misera colibiōra a ori carui locuitoru din Ungaria, — ce alta, intrebam, va se dica acea intovarisiere a tuturoru magiariloru, de cătu o provocare insolenta a magiariloru catra nemagiaru, și aprindearea faciei de ura natiunala și frecări sociale?!

Ministeriulu prevedindu urmările funeste ce aru urmă din intarirea legale a unei astfelu de factiuni magiare pré obrasnice, a respinsu statutele, motivandu ca: „Prin acēsta „federatiune magiara regnicolara,” s'ar provocă și poporale nemagiare, a infintiā asemene „federatiuni,” cu asemene scopuri, prin ce s'ar nasce frecări și miscaminte subseparatiōrie de statu. Apoi — adause ministerulu de interne, constatandu in contra vointiei sale ceea ce a afirmatu acēsta foia și tota opusetiunea natiunala, cumca mobilulu și ratiunea ultima a legiloru create in parlamentulu magiaru este sustinerea și desvoltarea intereselor magiaru și magiarisarea elementelor nemagiare — „apoi” — adaus ministerulu — „de scopuluce „federatiunea magiara regnicolara” și-a prefiptu” — adeca magiarisarea sistematica a tota tier'a — „este deja grigitu prin legi, și mai alesu prin legea de la 1868!”

Mai vreti alte probe despre ostilitatea guvernului in contra noastră, domniloru deakisti romani și renegati?! — Poftiti mai eclatante dovedi despre simonitata principalu, in privinti'a natiunalițatiloru, a opositiuni magiare cu deakistii, domniloru romani cari aderati opositiuniloru magiari?! Unu „dicu” a Ddieului magiaru sunt ei pre capulu nostru. „Barbari moderni” sunt ei, și unii și altii. —

„Francia e redata siesi.” Acest'a este cuvintulu de introducere la articlii ce scriu diariile franceșe și straine, amice Franciei, din indemnulu eliberării teritoriului întregu de ocupatiunea nemtișca. In 5 sept. n. Francia implinî pana la unu cruceriu grelele deobligaminte de desdaunare de resbelu, ce in timpulu fatale luă asupra-si facia de brutalulu invingetoriu nemițiu. *Cinci mii de milioane* plati ea Germaniei într'unu restimpu cu multu mai scurtu, de cătu ce se stipulasu in tratatulu originale de pace, in 5 sept. versandu cele din urma 263 de milioane, ce mai detoriā, in visteri'a statului nemtișcu. Astfelu Francia este cu totulu eliberata și redata siesi, nici unu nemițiu ne mai aflandu-se pre roditoriulu, dulcele și sacruulu ei pamentu.

Pre langa acēsta imbucuratiōria fapta ne mai mangae și sperantiele ce din in di se nmițiescu intru intemeierea Republicei și democratiei, și intru sterpirea totale și pentru pururia a Monarhiei și Ultramontanismulu in Francia.

Arangiatorii fusinei adeca au veritu in aprigu conflictu cu Bonopartisti cari, precum de repetite ori amu afirmatu, mai bucurosu — se ntiellege de sila, s'aru supune Republicei, decātu unui monarhu din sinulu celoru lalte familii pretendinte de tron. „Aut. Caesar, aut nihil” — li este parol'a. Apoi fusionisti, adeca Orleanisti și Legitimisti, inca nu se ntiellegu intre sine; ba in timpulu din urma s'au incaeratu de peru și nu se dau unii altora. Facia de acēsta confusiune și cērtă, in cas'a dusimaniiloru, se bucura și se ntarescu alu treile: *Republic'a persecutata.* —

Despre Spania érasu avemu să notam o schimbare de guvernulu, in sa cu perspective pentru regenerarea tierii: *Castelar* a revenitu la potere, și inca la suprem'a potere a unui statu. *Salmeron*, capulu esecutivei de două luni, in acēsta calitate a desvoltatu multa energia și resolutiune in contra Carlistiloru și insurgentiloru, și cu braci tare a sustinutu ordinea și pacea publica, unde n'a fost turburata inca; dar' fiindu din principiu contra pedepsei de morte, care in sa in impregiurările desolate in cari se afla astadi Spania, a devenitu o necesitate absoluta intru nabusirea soldatiloru rescutati, a cesu loculu lui *Castelar*. Acest'a desi pan'acuma inca contrariu pedepsei de morte și idealistu intru totu sufletulu seu, intru atāt'a și iubescu patri'a, incātu sacrifică principulu, pentru carele două dieci de ani a luptatu cu farmecatori'a și poteric'a și elocintia, lu sacrifică in sa intru mantuirea patriei sale. —

Salmeron s'a alesu de presedinte alu Cortesiloru și cu ocaziunea alegerii sale provocă maioritata a spriginii cabinetulu lui *Castelar* intru tote actiunile lui. Prin acēsta armonica lucrare și prin poterea dictatorialu ce se acordă lui *Castelar*, se spéra devingerea totale și definitivă in scurtu timpu a Carlistiloru și insurgentiloru.

Decursulu congresulu electoralu alu biseriei greco-ressaritene natiunale romane din Ungaria și Transilvania.

(Respunsulu dlui *Iacobu Bologa* la alocutiunea comisariulu metropolitani Parintelui eppu *Procopiu*. — Continuarea și incheierea reportulu din nrulu precedentu.)

Pré santite parinte Episcōpe!
Maritu Congresu!

E unu ce magulitoriu, e unu ce magaitoriu, e unu ce insufletitoriu, ce ne intrunescu astadi in acēsta santa biserică: prim'a eserciere a unuia dintre cele mai esentiale, dintre cardinalele drepturi ale santei nostre mame biseriei, a dreptulu de a ne alege capulu nostru bisericescu, pe arhiepiscopulu și metropolitulu Romaniloru de religiunea gr. orientala din Transilvania și Ungaria, a acelu dreptu, domniloru, pe care protoparinti nostri l'au intrebuintiatu pana la anulu 1700, ér urmatorii loru au insetatu dupa elu cu noi dimpreuna *pana bine curandū, pana adi.*

Ar trebui deci, domniloru, să saltam de bucuria, pentru că dupa atātia ani amari noi suntemu fericiti aceia, cari ne incredintiamu a face intrebuintiare de acestu dreptu, fora de care nici vorba nu ar poté fi de *autonomi'a* și de *prosperarea* santei nostre maice biseriei. —

Si totusi — pare-mi-se, domniloru, că fetiele nostre nu esprima bucuri'a, de carea salta inimele. — Nu, domniloru, pentru că acel'a, care ne resuscită, ne recascigă acestu dreptu, *absentēdi* a din mediloculu nostru, și pentru că *chiar* absentarea acēsta ne dă ansa la prim'a lui eserciere!

E inprospetatiōria de dureri, de rane, domniloru, — dar totu decodata și adevrata icon'a ce tooma ne infatiōsiā pré santi'a Sa parintele episcōpu conducatoriu alu acestui congresu natiunali bisericescu, despre pré trist'a stare, in carea se află, preste totu și in parte, sant'a noastră maica biserică inainte de a se ivi *acel'a* pe terenulu biseriei gr. or. romane din Ardēlu, care dupa unu pré lungu timpu a suferintieloru, a lipsirei ei de drepturi, *mai antalu* a cugetatu la revindecarea acestora.

S'a fost rapitu, domniloru, — precum am mai diu și am mai demonstratu și cu alte ocaziuni — santei nostre maice biseriei chiar

și dreptulu de a-si manifestă solemnelu existenti'a sa; de a grigi ea insasi de sine: va se dica, de a se organiză conformu asiediminteloru sale și de a se administră de sine și prin sine, dupa propriiele sale legi canonice; deveni espusa sant'a noastră maica biserică influentiei și volniciei straine, și, intrerumpendu-se sinodalitatea, și perdū vedit'a și poterea sa, și cu ea și o mare parte a fiiloru sei, mai nainte credinciosi. (Voci: „Asia s'!”)

Pre celu ce ar dubitā despre adevverulu celoru immediatu dise, l'asi rogă, să cetēșca *macar* numai cele diece puncte din „Instructiunea” reposatulu episcōpu *Moga*, și se va convinge pre dēplinu despre cumplit'a impietate a biseriei nostre, și despre durarea acēstei impietate pana bine curandū, candu veni marele arhieru *Andreu*, și spriginitu de toti credinciosi și fii sufletesci, o mantul de acēsta impietate, i recascigă perdetele drepturi, i redede total'a independentiā și libertate, și apoi — desbracandu-se elu pre sine insusi de aceea, de ce putieni moritori se potu deslipi, *de amurulu propriu*, de *domniea solitara* preste altii, de altmintrenea atāt de incantatiōria, o organiză cu noi dimpreuna asia, incātu acum — multiamita a totu puterniculu Dumnediu! — se administra ea de sine și prin sine.

O aparitiune acēsta, domniloru, carea ni-a insufiatu celu mai adencu respectu catra producatoriulu ei, era acuma ne strabate inimele de dorere, că acel'a ni-a parasitu și că acuma nu ne potemu adresă lui cu altu-ceva, decātu cu esprimarea sincerei marturisiri, că *i vom pastră in veci memori'a; că nu vom incēta nici odată să recunōșcu cu multiamita fișca mantuitiōriei fapte*. Repetiendu deci intim'a noastră oftare, ca să-i fia tierin'a usiōra, constatatu și intarescu adevverulu tuturoru acelor'a, ce binevoi a rosti pré santi'a Sa, parintele episcōpu conducatoriu alu acestui maritu congresu, despre trecut'a și present'a stare a biseriei nostre, despre activitatea marelui nostru arhieru *Andreu* și despre rezultatele ei, precum și despre recunoscinti'a ce datorim și dāmu acestui mare barbatu, și sum securu, domniloru, că facu acēsta constatare cu dēplinu domniloru Vōștre consentimentu. (Voci: „da.”)

Dar totu in perfectulu acordu cu toti membrii acestui maritu congresu, cutediū a afirmă, că tote nisuintiele, tote opintirile resuscitatorulu drepturiloru nostre bisericesci și ale fiiloru sufletesci ar fi fost zedarnice, daca Maestataea Sa, pré inaltiatulu nostru monarhu, nu s'ar fi induratu și spre noi, pururea credinciosi și Romani greco-orientali; nu ar fi sanctionatu inarticularea biseriei nostre ca biserică independente, și nu ar fi intaritu statutulu nostru organicu, bas'a miscăriloru nostre bisericesci. Nu vomu fi deci nici odată in st. re, de a multiam de ajutoru și dupa cuvintiā Maiestății Sale, pentru grati'a și bunatatea, carea se indură a revarsă asupra noastră, ci vomu transplantă credinti'a și loialitatea, prin carea au escelatu spre fal'a noastră protoparinti nostri, demonstrand'o prin fapte casei domnitōrie absburgice, și carea i-o datorim și i-o pastram și noi cu tota scumpetatea, — vomu transplantă-o — dicu — in inimele copiloru nostri, dela carii o vor eredi ai loru; era acuma vomu dā repetita espresiune ferbintii nostre dorintie ca: „*să traiscu Maestataea Sa Imperatulu, Regele și Marele Principe alu Transilvaniei, Franciscu Iosifu I.*” (Frenetice „să traiscu!”)

„Isvorulu bunatātiloru e deci, Domniloru, inim'a cea buna a Maiestății Sale, era factorulu principalu, revindecatoriulu drepturiloru, de care ne bucuram adi, e neuitaverulu nostru arhieru episcōpu și metropolitu *Andreu baronu de Siaguna*, adormitu in domnulu! —

Revocându-mi în memoria faptelor și espectoratiunile acestui mare barbat, me ocupă în momentul cu deosebire o exclamare a denaului, făcută imediat după ce se încuviințară înființarea metropoliei noastre, la carea cu permisiunea domniilor vâstre Vi tragu atențiunea:

„Me dore“ — dice dînsul — „me dore tare, că nu s'a satisfăcut pe deplin legea bisericească, și nu s'au încorporat, după întielesul ei, toți Romanii din monarhia Austriacă, prin urmare și cei din Bucovina, unia și acelaia metropolii greco-orientale române, și că episcopul acestora a scîntit împedecă realizarea acestei nîsuinte legale; me bucuru însă, că în Ungaria s'a aflatu unu episcopu, care cunoscîndu și respectîndu legea bisericească, și dorîndu binele Romanilor, s'a învoit la o asemenea încorporare, și așa am capetatu episcopie sufragane; altmîntrenea, ni se permitea reînființarea metropoliei numai pentru Ardealu.“ (Voci: „e adevăratu.“)

Astu modu s'a făcutu legatur'a bisericească de atît'a însemnatate și de atît'a folosu, între Romanii greco-orientali din Transilvania și între Romanii greco-orientali din Ungaria și Banatu. —

Să credem, domnilor, cu toată tîria sufletelor noastre în *nadisolubilitatea* acestei legaturi a noastre; să o cultivăm din toate puterile noastre, și să o pastrăm ca lumin'a ochilor nostri, binecuvîntându totu deodată și pre acelu episcopu, care a usiuratu realizarea ei; era de alta parte să sperăm că dîr-dîr va succede și colorialti frati de unu sange și de o limba cu noi din monarhia austriacă, a intră și ei în această legatură a noastră bisericească. (Voci: „Asia să fie!“)

În fine veniți, domnilor, ca să promitemu pre sîntiei sale parintelui episcopu și conducătoru alu congresului, că noi totu vom cantă a corespunde detorinței noastre prezente, conformu legilor bisericești citate de catra dînsulu, cari ne obligă. —

În urma să rugăm pre atotu puternicul Dumnedieu, să ne ajute, ca să alegem de capu alu bisericeii noastre, unu parinte adevăratu. —

Asia să fie!!! —

Acestu răspunsu, la oratiunea de deschidere, a fost primitu pre bine din partea congresului, și cu unu unisonu: „asia să fie.“

La provocarea presidiului prezentara apoi nouu alesii deputati din toate trei diecesele — credinționalele lor.

Facendu dlu Babesiu aci o propunere — dlu Aless. Mocioni făcî atentu congresulu, ca acest'a mai antaiu să se constituie, căci numai după aceea se potu face propuneri și se potu lua decisiuni. —

Dlu Besianu dorește, ca mai înainte de toate să se constate, dacă e de facia numărulu necesariu de membri, adică maiortitatea absolută din 120 de deputati. —

Dlu Hodosiu încă vorbese în acestu sensu și dîndu-se list'a membrilor spre cetire prin notariulu inter. Rosiescu, se constată că maiortitatea absolută din membrii congresului e de facia. —

Acuma se pasiesce la constituirea Congresului și se alogu de notari din cleru protopopii: I. Andreieviciu, I. Popescu și P. Suci; era dintre laici: Timoteu Miclea, Moise Branice, Ioane Lengeru, George Popa, Toma

Rosiescu și M. Besianu. Cestu din urma de notariulu generalu. —

Din acestia dlu T. Rosiescu are de a duce protocoalele, era dlu I. Lengeru de a însemna pre cei ce se insinua la cuventu.

Dupa acest'a presidiulu declara Congresulu de constituitu. Aci se pasiesce la alegerea comisiunei verificatorie, carea la propunerea dlui I. Macelariu se compune din acei deputati ai Congresului, cari au fostu membri în comisiunea verificatoria la Congresulu dela anulu 1870, suplinîndu-se prin altii numărulu celor absentii.

Se alogu deci în această comisiune protopopii: Petricu, Tiaranu și Pesteanu, și laicii: I. Paraschiv, I. Orbonasiu, I. Fasieu, P. Cermena, V. Popoviciu și G. Ardeleanu.

Dlu Babesiu revine acuma la propunerea sa de mai înainte, carea suna: „Comisiunea verificatoria să verifice, afora de membrii nouu alesi, și pre acei deputati, cari s'au alesu încă pentru Congresulu dela 1870, însă absentîndu, nu s'au verificatu încă.“

Se primesce. —

Venîndu la rîndu alegerea comisiunei scrutinatorie, presidiulu propune de membrii pe dd. Ant. Mocioni, prot'a I. Metianu și dlu P. Cosma. Se primesce. —

Urmîndu acuma referatul consistoriului metropolitanu, punendu-se următoriele trei acte pre mîs'a congresului: „Raportulu despre alegerea dlui I. Diamandi;“ „Raportulu despre trei alogeri noue din dieces'a Caransebesiului;“ „Protestulu deputatiloru Moise Branice și Ioane Onitiu, în contra alogeriloru din scaunulu lor.“

Toate trei se transpunu comisiunei verificatorie. —

La propunerea dlui P. Cosma, congresulu primește atîtu cuventulu de deschidere alu dlui presedinte cătu și răspunsulu la acel'a a dlui I. Bologa, ca acte oficiale, și de aicide inducerea lor în protocoalele congresuale. —

Fiîndu cu acestea finite agendele pentru adi, dlu Aless. Mocioni propune statuirea ordinii zilei pentru manei și anume: 1. Raportulu comisiunei verificatorie. 2. Constatarea numărulu deputatiloru de facia, și egalizarea reprezentantiloru din toate trei diecesele, amesuratustatutulu organicu, priîsîrte. 3. Actulu de alegere. Acesta propunere, la care vorbira dd. P. Cosma, Desseanu, Hodosiu și cav. de Puscaru, se primesce.

Dupa acestu siedint'a se încheia la 2 1/2 ore d. m. otarîndu-se a două'a siedintia pre mane la 10 ore a. m. — *Marculu.*

Despre lips'a de inteliginți desceptatori; miscaminte electorali și cortesiile domnilor în fostulu confiniu.

Dunarea de diosu, Banatu.

Ori cătu de binesemitori și zelosi să fie romanii nostri din fostulu confiniu militar, lips'a de inteliginți necorupti în midiloculu lor, spre a li desvoltă mai departe sentiulu nationalu, a li aperi drepturile și a li sustine interesele vitali, mai vertosu acuma în er'a cea nouă, numita constituțională, este adencu semtita.

Desființîndu-se regimelu militari, toate comunele din părțile Panciovei se adausera comitatelor Torontalu, Temesiu și Baciu; ce-

le de prin prejurulu Bisericeii-albe, se alatură și dederă comitatulu Carasiu; și din fostulu regimentu romanu-banaticu se înființă la Caransebesiu nouu comitatu alu Severinului. — pentru care e și denumit de comite supremu unu armînu, și pre cum se dice, mare neamica alu romanilor.

Stepanitorii omnipotenti astadi n'au întrebatu, nici n'au ascultat pre fostii granicieri, loiali și devotati Tronului: „daca se învoiescu și consentiescu cu desființarea confiniului?“ ei simplu la propunerea ministrului magiaru, înaltiatulu Imperatu mi-ti-ii dede frumusiulu pre man'a ungurului, adică în stăpînirea resbeliloru contra dinastiei, cu carii granicierii la 1848/9 se bateau de mîrte!

Intocmai asiă nu va întrebă această stăpînire magiara, carea e preocupata de funestele idei și de intențiunile lui Szécsenyi nici la organizarea diregatoriloru administrative și judeciale că: cum să se organize și ce individi să aplices în diferite posturi.

O vedem această dejă în prezente, unde prin cercuri sunt aplicati în calitate de pretori, adjuncti pretorali și notari, nece capitani și ofițieri straiți, dar mai multi nemți și bemaci, cari nescîndu nici macar unu cuventu românesc și acuma tractîza poporulu romanu, ca nece despoti.

Va să dica, stăpînirii magiare totu un'a i este, fia amplotiții și diregatorii macar ômeni din Chinesia; — numai să facă pasialucu cu poporulu și să mane ap'a pe mor'a regimelului!

Si domni stăpanitori de la Budapesta, de ocamdata nu pretîndu, pentru că nu potu pretinde, ca acești capitani pretorali să scie și scrie ungurește. Ei pîrta ofițulu neontiesce, corespundu cu comitatu și ministeriulu magiaru numai nemțiesce; se subscriu: „Königl. Ungar. Stuhl-Bezirks-Amtsleiter;“ și sigilulu oficiale are inscriptiunea: „Járászolgabírói hivatal;“ mai vediut-ati comedia ca această!

Este deci vorb'a, ca cercurile administrative și comunele din desființiatulu confiniu să se organize și să se alogă, la care ocaziune poporulu dorește să aibe cătu se pîrte de multi diregatori romani; de aceea românii nostri tineri absoluti de pretotîndenia, să facu atenti la această împregiurare, ca la timpulu seu, să nu pregete a concurge la atare postu ce se va deschide. —

Mai vertosu ar fi lipsa: ca în orasielu din fostulu confiniu, buna ôra la Panciova, Bisericeii-alba, Caransebesiu și Orșova, să avemu câte unu advocatu romanu, care să ni pîrta aperi drepturile și interesele apoi totodată să ne și descepte poporulu.

Recomandăm dar tineriloru nostri advocati de cîndu censurati, ca să nîsuescă mai bine a se asedia și a si deschide acolo cancelaria advocatiale, decătu să servescă pentru retribuțiuni precarie la advocatii straiți!

Pegatirile pentru alogere de deputati la Diet'a tierii, s'au pus dejă în miscara și auctoritățile politice au luat mesurile preparative, adică au el gatitu conscrierea alegatoriloru fora d'a sei, că cum eugeta și ce va să facă poporulu granicieru, încă nededatu cu astfeliu de alogeri.

Granicierii au avutu multe ocaziuni, a

vede și a se minună cum au decursu astfeliu de alogeri în sinulu confratiloru din Ungaria dar anume cunosc cu ce vile și infernali pucaturi și cortesi miserabile și demoralizantie s'au facutu alogerile în vecinatatea lor adică cele memorabile la Sasca, Oravia și Lugosiu, în anulu trecut.

Toemai la alegerea ablegatulu din Sasca, la an 1865, romanii granicieri din fostulu regimentu alu Bisericeii-albe fusesera reștrati prin atunci fostulu commissariu, actualu ministru magiaru alu honvediloru, reștratu Szends Béla, ca să tîna cordonulu brăzdatu a supra bravoriloru alegatori romani derinti cauzei nationale și candidatulu lor nationalu și neobositulu anteluptatoriu Babesiu, a carui nume suna pre budiele fostiloru granicieri romani, cari la îndemnul întîntiei, a bravei și veneratei preotimii și a losiloru invetiatori, abia ascêpta diu'a alogerii, candu să mîrge la urna și să si dea votu candidatulu seu nationalu. —

Ei bine; sciti însă ce dicu și ce facutu stăpanitori?!

Cortesiescu, ameninția și intimidatiunea alegatori, întocmai ca și în cercurile electorali din Ungaria.

Diregatorii administrativi, capitani și sabii infasiurata, în calitate de pretori și cauali, cutruiera comunele din cercu și cuventulu îndatinatu militaroscu împunetoriu și moniedia poporulu, ca să nu eugete, nici să bîsca de atari candidati nationali cum e Babesiu, căci pre atari nu-i voescă nici înaltiatulu Imperatu, căci pre atari nu-i voescă nici stăpînirea, fiindu ei contrari și opoziti na li partidei guvernamentale deachiane!

Unu domn capitanu pretore i-a făcutu placere a se espotora: că partid'a nationale în granitia nici într'unu casu nu va reștratu cu candidatulu seu, și că despre aceea pîrta garantă guvernului!

Dar i-a reflectatu bravulu nationalu S... că tare se insiela în presupunerea. „Scimu noi bine,“ i dice, „că votu întîbuntia toate machinatiunile și intrigele; că stau bani la dispusetiune spre corumperea poporului; însă granicierulu nu si vindu votulu nu si trada natiunea și nu abdice de dreptu și onorea sa pentru bani și beutara, cu care v'ati dedatu a demoralisă și cum ati și beutariți și ruinatu pre confratii nostri din comitatele vecine!“

Solidaritatea dintre romanii și serbii fosti granicieri, la alogerile de deputati dietali și în contra tendințielor de magiarizare.

Diariele serbesci „Zastava“ și „Panciovatz“ îndemnă și provocă pre alegatori serbi din fostulu confiniu, ca la fiitîri'a alogere de ablegatu dietalu să se intrunescă și alegatorii romani și în solidaritate fratîndă să straduescă, ca în comunele respectivelor cercuri electorali, — unde romanii sunt în maiortitate, totu serbii să mîrge la urna și să dea votulu candidatulu de ablegatu nationalu alu romanilor!

Acest'a li-o lîga de inima confratiloru serbi și li recomanda cu totu deadinsulu și implinire, facendu-i atenti și admonîndu-i supra consecințelor periculose pentru viiturulu natiunei romane și serbe, de asemenea sîrtea și espus la asemenea fatalități și per-

FOISIORA.

Politet'a magiara.

O mica întregire la „Studia asupra magiarilor.“⁽¹⁾

În studiale, ce am scrisu asupra magiarilor, am asemnatu firea magiara cu aceea a unui armasariz selbatecu, ce pe siesurile Arabiei strasalta manatu de streche. . . N'am disu bine precum am disu! Este de asemenatu firea magiara cu aceea a unui armasariz, caruia i-a pus omulu o bucata de iês ca aprinsa sub cîdă și apoi l'a lasatu să si sburde în scirea domnului.

Să nu credeti, că asta asemenare este urmarea unei îmboldiri spre batjocorire. Este rezultatulu unui studiu nu numai îndelungatu, dar totodată și nepartenitoriu.

Magiarii precum erau pe vremile, candu sub conducerea lui Bendeguez, Törtel, Tu-

butum și alti ômeni mari cutrierau tierile jefuîndu, totastfelu sunt ei și astadi. Si-au pastratu firea, — spre lauda li-o dicu, — decă se mandrescu de firea lor.

Ei au astadi toate veniturile tieriei în folosulu lor, și totuși și astadi întimpina pre compatriotii lor cu maniere „a la Törtel;“ nici astadi nu este cu putinția o sfatuire cu magiarii fara capete sparte; nici astadi nu este nunt'a magiara încoronata fara de bataie. În sfersitu, la urm'a urmelor, după toate celelalte: avemu a face cu unu poporu compus de viteji.

În paturile mai de desusu ale natiunii magiare aflăm ôre-sicare deosebiri într'ast'a privinția. Sunt ômeni mai molcomi; dar' parte mare este compusa totu din fii ai miticeii Scythia.

Să nu ne lasăm înse sedusi! — A intratu germanismulu, cam adencu a intratu în trupulu natiiei, ce si-a pus de gîndu, ca odata cu capulu să facă magiari din toti pa-

mentenii acestei fericite tieri, pre care ei o numesc a lor u, era noi a noastră. Sunt o multime de nemți, jidani, slovaci, rusneci, și felu de felu de semintie, ômeni ce — veniti în țiera pentru propriulu folos — au invetiatu limb'a magiara, și totu pentru propriulu folosu dicu, că sunt magiari. — Inter parintesim: pana ce li va merge bine.

Acestia, dimpreuna cu magiarii nemțiti, compun partea cea molcomă a natiunii, magiare: ômeni diplomati, politici, culti și fatiarnici ca toti ômenii de asta fire.

Restulu — sunt, cu terminu propriu, „falusi helyar“: ômeni, facia de cari omulu european sta pe gînduri și se întreba, decă 2000 de ani vor pută, ce n'a potutu un'a.

Am avutu norocirea să vedu doi teneri „inteligenti,“ juristi în Pesta, unulu dintre dînsii conte, diu'a la 11 ore s'au batutu cu dacurile la biliardu.

Am luat parte la unu „zártkörü mu-

latság“,⁽²⁾ unde unu teneru a injuratu pre domnișora, pentru că i-a datu corfa.

A la — „Juliska, jerr a Krisztusod mert megezbállak!“

Am avutu norocirea să petrecu la diu'onomastica a unui solgabieru, care mai tar diu a separat capulu unui ôspe alu seu — din compleșantia.

Cunosc doi advocati magiari, ce s'au palmuitu la judecatoria, avendu toemai și pertractă caus'a de deonestare a unui țieranu romanu.

Multe am vediutu și patitu încă, și dimpreună cu mine multe au vediutu și patitu cei mai multi dintre cetitorii acestei scrieri. — Un'a înse n'a patit'o nime. Pentru ilustrarea firei fratiloru nostri, cu carii avemu a face în toate dilele, să vi înregistrediu d'ast'a.

S'a întemplat în anulu 1873, lura

⁽²⁾ Balu de elita.

⁽¹⁾ Publicate în „Convorbiri literare.“

entuni amenintetorie, — din partea partidei guvernamentale, alu careia scopu e magiarisarea cu ori ce pretiu.

„Panceviciu“ spuse cetitoriloru sei că orificii partidei guvernamentale ambla d'a a noptea printre alegatori, si agintii platiti cutriera comunele spre a-i corumpe pre alegatori si a-i ingagia in partid'a loru prin feliu de feliu de momete si mediloece infernali cortiesiesci; era oficerii functionari, unde nu foloseau mometele, intrebuintiedia si mediloece loristice!

De asemenea; inse susamintitele diuarie apelodia si la simtiulu nationalu alu romaniloru din acelea comune, unde romanii se afla printre serbi si unde confratii serbi au se-si candidediu pre alu loru barbatu de ablegatu nationalu, presupunendu cu securitate si cofra de nici o indoiela: ca si romanii vor conlhera, ca in solidaritate cu serbii se-si salvea nocea nationale si se paralisedie perfidele intentioni de magiarisare ale partidei guvernamentale!

Acesta voce sincera si intemeiata a confratiloru nostri serbi a si petrunsu in inimile romaniloru din aceste parti; cu atatu mai vertosu caci avemu interese comune inopciate cu necasuri de asemene ca si ale loru pe terenulu politicu.

Se fimu tare precauti intru actiunile nostre solidarie, se nu lasamu ca se ne amareasca si corumpa poporul argatii si uneltele domniloru stepanitori, carii nu se sfiescu a lucina prin organele loru politice, ca poporul din fostulu confiniu forte usioru se pote mtraina de catra neinsemna'a fractiune a „ultraistiloru.“

Unu domnu comite supremu se si incumeta mai de curendu a se fali — in escurvanile sale cortiesiesci, ca va „aretu elu acele fractiuni,“ cumca fostii granicieri vor vota pentru candidatulu partidei guvernamentali.

I-a mai fost cu placere Mariei Sale, a se fali catra unii domni la *Mehadia* in baile curulane, ca cu granicierii nu multe techatoare se fia, pentru ca se-lu asculte ca la comanda, si la unu simplu: „*Habt Acht!*“ si *ferwärts!*“ — ii va duce la urma, prin prentii cerouali; er pre cei cativ'a agitatori si agenti de ai lui *Mocioni-Babesia* si *Mileticiu*, cari tindu la „descompunerea si derapenarea statulu ungurescu,“ precum dise, ii va pune humosu la recore!

Auditi, romaniloru binesimitori din fostulu confiniu, si vedeti ce voescu domnii unguriloru se facea cu voi; cum ve considera si de debili si pentru ce vi-au luat armele si-au rapitu drepturile, independintia si libertatea, pentru care strabunii vostri si-au versatu sangele si au moritu?!

Ei, domnii mici, ca se-si castige merite la domnii mari, stepanii loru, pre voi ve tienu amai de nise „*bloji*“, „*hebauci*“, „*servi*“, si voi voescu se invinga la alegeri manandute ca pre o turma de oi, spre a vi da votulu magiaru seu magiaronu, inimicu natiunii romane si voa!

Pre barbatii nostri cei mai fideli causei nationale, pre confratii si amicii si binevoitori nostri ii numescu agitatori si rebeli; erdi bine, pentru ca acestia ca fia adeverati ai natiunii si ai patriei respingiu favorurile maraive egoistice, cu cari ii imbina *rebelii* de la 1848/9, atunci contrarii de morte ai inaltatulu Imperatu, ai intregei case domnitore,

er adi stepanitori si amici mascati ai bunului si pregratiosulu Monarchu, care ii lasa in draga vol'a loru, ca se asupresca pre celu mai bunu si credintiosu poporu! —

Ne apropiamu deci de acelu momentu aeriosu, candu acesti pretinai omnipotenti dni va se-si incerce noroculu d'a ne duce in ispita, si pre voi, *fratiloru alegatori romani din fostulu confiniu*, ducendu-ve la urma si dandu-vo votulu dupa cum vi vor porunci, se triumfese cu candidatulu loru, care in *Dieta tierii* pre-presentandu-ve pre voi, se acompaniedie pre acei mameluci de ablegati, cari in numele poporulu conlucera la ruinarea lui.

Acestea spre orientarea fie carui romanu binesimitoriu si pentru acomodarea diaristulu magiaru, a renegatulu *Moldovan Gergely*, carele cu atata zelu si animositate se ocupa de causa romaniloru din desfiintiatulu confiniu militariu. — *Cine are urachi de auditu se aude!* — Am disu!

Patitulu,
fostu granicieriu.

Invitare.

Conformu decisiunei luate in un'a din ultimele siedintie ale comitetulu electoralu romanu-serbu nationalu de 20 din *Biserica-alba*, toti romanii si serbii din comunele fostulu 14. regimentu serbu-banatianu alu desfiintiatulu confiniu militariu, sunt rogati a tramite, din fiecare comuna, catu mai muli barbati de incredere la Conferint'a ce se va tiené la *Biserica-alba* in 8/20 sept. a. c. (santa Maria mica) la 10 ore n. m. in otelulu *Miciu*, in caus'a alegerii resp. candidarii de ablegatu dietalu.

Biserica-alba, in 11 sept. n. *)

Paulu Mulescu, m. p. parochu si vice-presied. alu comitetulu prov.

Fagetu, in 8 sept. 1873.

(*Reflessiuni.*) In nrulu 63 alu acesteii stim. foi, in rubrica „*impartisi prescurtate*“, se afla si o prescurtare din mai multe corespundintie, referitiora la alegerea de invetiatoriu in comun'a *Furdea*, (in protopopiatulu nostru,) tienuta in maiu a. c. — Precum se vede, Onorabil'a Redactiune a fost cu multa reserva, dar cu pucina precautiune, intru publicarea celorlu reportate de nisee *codreni*. Da, cu pucina precautiune; caci — pre catu sciueu, de la intr'a veru afidatii corespundenti ai „*Albinei*“ din jurulu acest'a, de la individii cari stau in intima legatura cu onorabil'a Redactiune nu s'au cerutu desluciri; ci acelea s'au cerutu de la — nu sciue cine.

Reu, forte reu ati fost sedusi de asta data, domniloru de la „*Albina*.“ Ni dore inim'a, caci i-a succesu coteriei guvernamentale dia cerculu *Fagetulu* a da palme partidei nationali de aci, chiar prin *Dvostre*. Dieu, la asia ceva nu ne-am acceptatu!

Pecatosii facu planuri diavolesci; pecatosii cadu cu planurile loru; ipeccatosii apoi se punu de catra padure si sbéra in gur'a mare, ca nu este dreptate; pecatosii, in fine, seducandu pre o. Redactiune, lo vescu in cei neviovati. Seraca lume! (Seu mai bine: o *ticalosa lume!* Red.)

*) Apelulu ilu vomu publicu intregu in urlu urmatoriu, pentru ca ni sosti dupa incheierea numerulu presinte.

Cumca tocmai asia sta lucrulu, se vede din urmatoriele:

De locu dupa morte invetiatoriulu si bravulu luptaciu nationalu din *Furdea*, *I. Cristianu*, guvernamentali nostri si-au propusu, ca cu ori ce pretiu se scota de invetiatoriu numai si numai pre una unelta d'ale loru. Ei dar', unde se-lu asie pre acelu nefericitu?! Au cautatu in susu, au ocatu in diosu, in tote partile, si mai ca nu-lu aflau; candu eta de odata se ivesce si li-se angagiedia teologulu si fiulu preotulu si vestitul *deakistu I. Petroviciu* din *Furdea*. — Intra-acea s'a scrisu concursu, si a recursu apoi si unu individuu de partid'a nationala, invetiatoriu *P. Lugosianu* din *Botinesci*. — Sosindu diu'a alegerii, protopopulu nostru r. s. d. *At. Ioanovicu*, desi recurintulu guvernamentalu i este nepotu de sora, totusi a datu alegerei cursu liberu, si asia maioritaea s'a pronunciatu pentru recurrentulu de spiritu nationalu.

Si acuma, dupa istorisirea lucrulu, am a pronunciatu cu voce inalta, ca: 1. Nu a reesita de inv. in *Furdea* celu mai slabu dintre candidati, ci celu mai indreptatitu; fiindu numai doi concurenti: teologulu *Profes. Petroviciu*, si inv. *Patr. Lugosianu*, ambii feciori de preoti din *Furdea*. 2. Nu a fostu *P. Lugosianu* protegiatulu protopopulu, ci deca pote se fia vorb'a de protectiune, apoi numai nepotulu *P. Petroviciu* s'a potutu bucura de ea. 3. Nu au votatu pentru *P. Lugosianu* neindreptatiti la alegere, ci din contra au votatu de multi de aceia pentru *P. Petroviciu*, si pentru acest'a alergase si jidanulu din locu se votadie. Ca cine a adaptatu pre alegatori, aceea mai bine va fi sciundu *diapanulu Costa*, protectorulu mai zelosu a lui *P. Petroviciu*.

Acestea am aflatu de bine a le scrie pentru aপরera onorei protopopulu nostru si intru interesulu causeloru nationali. Celelalte gravamine nu merita *reflessiuni*.

Ast'a este, domniloru de la „*Albina*“, adeverat'a stare a lucrulu. Eu am fost de facia la alegere, eu am dusu protocolulu alegerei si asia sciue tote cele intemplete, cunoscu tote misiellele si pre misiie. Ve asecuru cu onorea si cu parol'a mea.*)

Antoniu Mustetiu, mp. docinte.

Oravitia, in 10 sept. n. 1873.

(*O faptu adeveratu magiarasca.*) Nu e destulu ca maic'a natura ni-a devastatu si nimicitu prin elemintele sale mai tota recolta de anulu acest'a, incatu tieranii inca d'acu incepu a manca pane de ovesu; nu e destulu ca esecutiunile — cu tote calamitatile, cu cari ne osendi ceriulu in acesti ani din urma, era mai vertosu estu timpu — se facu mai riguros de catu sub domni'a turciloru si — in fine, nu e destulu si n'ajungu, pentru a face coron'a desastreloru si ruinei publice, misieletatile administratiunii publice, — ci pre langa aceste plage ale naturei si pre langa feradelegile si crimele fora asemene in lume ale functionariloru administrativi, se propaga si sistem'a d'a influentia — ca se nu dicemu corumpe — justit

*) Cu bucuria primimu aceste asecuratiuni despre corect'a procedere a diui protopopu alu *Fagetulu* la alegerea din estiuine; eaci ilu cunoscemu de bunu nationalistu si chiar de motore a miscariiloru nationali in tractulu *Fagetulu*. Red. inter.

tiarii tierii, in cause procesuale a cutarui individuu, cunoscentu de nationalistu, si deci nesuferitu de domnii stepanitori, dupa cum se dovedesce si vedemu cu ochii in diferite casuri si in diferite locuri, si dupa cum areta acuhcâteva luni, diariulu magiaru „*M. Ujság*“ si chiar guvernamentalu „*P. Ll.*“ in procesulu celebru, relativu la lasementulu fericitulu primate *Kopácsy*, despre care si dvostra scriserati in „*Albina*.“ Casuri concrete nu amintescu, caci intr'unu statu, unde libertatea este o minciuna monstruosa, usioru asi pote ajunge la recore, for'a ajutat'a causei. Avemu advocati si invetiati, faca ei gravamine la locurile competinte in casurile obveninde. —

Se vi spunu insa *fapt'a magiarasca*. *Veteranulu* invetiatoriu din comun'a vecina *Maidanu*, *Danila Liuba*, avendu a scote nece beti cruceri dela tribunalulu de aici, in tipu de competintie pentru functiunarea sa ca martore intr'o cauza procesuala, presentu cuitanti'a receruta — in limb'a romana. Acu se fiti vedutu furi'a magiara a svabulu magiarisatu, in orasiulu romanescu si nemtiescu, in orasiulu unde nici vitia de magiaru nu se afia, se fiti vedutu furi'a cu care rupae cuitanti'a dlu fiscalu imperatescu in faci'a unui numeru mare de omeni — caci era in siedintia publica a tribunalulu de aici — rastinduse si broncanindu mongolesce: „*Az oláhal nem kell nekem!*“

Ce mai mari si puternici domni se credu a fi domnii mici; ce ideia mai are si fiscalulu nostru imperatescu despre egal'a indreptare a nationalitatiloru, si ce mai reu scie da legea nationalitatiloru! Nu scie ore daa ca — la tribunalulu din *Oravitia* precum si in intregu cottulu *Carasiulu* limb'a romana, in vertutea legii amintite, are dreptulu d'a pretinde se fia — nu tolerata, ci chiar oficial-minte usuata? Unde e acih respectata legea; unde dreptatea si ecitate magiara, cu carea atatu de multu se falescu magiarii, candu e vorb'a de egal'a indreptare a nationalitatiloru?! Minciuna vi este libertatea si constitutiunea, minciuna dreptatea si ecitate vostra si minciuna tote, domniloru magiari!

Unu spectatoru.

Otlaca, cottulu *Aradulu*, 25 aug.

In locu se progresamu in cultura poporulu, facemu regresu. Preotii nostri sunt unulu din faptorii principali, cari sunt chiamati mai nainte de tota lumina si invetiati poporulu. Preotulu nostru celu teneru insa, *Dem. Popovicu*, face tote anapoda. Intre alte absurditati invetiajpoporulu a crede, ca — si dupa inmortare — la siesse septemani, deci a dou'a ore se pote inmormortatu mortulu — lucrulu ne mai pomenu! Si cventulu *Ssae* trupu s'a facutu; caci pre timpulu epidemiei ce grasu si pre la noi, a ingropatu omenii fora indatinatele ceremonii, si a cantatu la toti numai: „*Cu santii odinesce*“ etc. si — „*Ddiu se-lu ierte!*“

Procederea unica in felulu seu a *Ssae* se aplica: A intiesu *Ssa* ca coler'a e morbu lipiciosu, si fiindu-i dulce vietia, pastoriulu a paresitu turm'a. Pre langa acest'a, *Ssa* — desi pretinde a fi capu luminatu, caci este „*maturu*“, adeca gimnasistu absolutu — este forte superstitiosu, mai superstitiosu decatu poporulu. De aceea, seu — pote, din spurcat'a avaritia, pretinse dela o veduva ce-lu roga se

mie, aprupe o miia de ani dupa gloriola decalcare a stranepotiloru lui *Attila* intr'asta fericitu tiara.

S'a intemplatu adeca pe vremea, candu magiarii pretindu a fi portatorii luminiloru in barbarulu orientu.

Unu advocatu romanu, — indiferentu de cine a-nume, — are unu clientu romanu.

In procesu advocatulu romanu, contra unu contractu scriu in limb'a magiara, in numele clientulu seu, care nu vorbesce si nu pricepe nici o vorba magiara, face esceptiunea urmatoria: „*De ora-ce contractulu este scriu in limb'a magiara, o limba pentru mine, (clientulu romanu), straina, din care eu nu pricepu nimic, n'am sciutu la ce tragu cruce, si negu, ca mai fi deobligatu la aceea, ca sta in contractu.*“

Advocatulu partii contrarie este unu magiaru cu numele *Erczy*. — Acest'a, ca demu membru alu poporulu civilisatoriu si adeveratu urmasiu alu eroiloru din vremile

de gloria, raspunde la esceptia facuta in urmatoriu modu:

„In sferitu la acea observare, respectivela curvintele, prin cari advocatulu incusatu, advocatulu de nationalitate romana . . . . . afirma: ca contractulu, care este redactatu in limb'a magiara, este redactatu intr'o limba straina, pre care incusatu nici candu nu au priceput'o, cutesu se respundu numai atat'a: „*Cumca acelu estatienu alu acesteii tieri, care in tier'a ungrésca numesce limb'a magiara straina, este unu omu impertinentu si netrebincu, (szemtelen és sommire való ember,) care nu numai nu merita diplom'a de advocatu magiaru, dar' nici nu este demnu, ca se calce pe pamentulu tierii ungrésca.*“

Dreptu ai, domnule magiaru! — unu romanu nu merita diplom'a de advocatu magiaru! — nu merita se stoe alaturea cu dta, nu merita, draga domnule, ca se fie colegu alu dtale si alu fratiloru dtale.

Si dreptu ai, domnule patriotu magiaru!

noi, romanii nu meritamu, ca pamentulu pe care calcamu noi, se porte numele „*Ungari'a*“ ori „*Tiera Unguresca*.“ Dreptu ai, nu meritamu, ca se fimu confundati cu *Dvostre*, — pentru-ca noi suntemu latini, er *Dvostre* — scyti, huni ori dupa placu, ve numiti cam vreti.

Un'a inse nu sunteti si nu veti fi nici-candu: unu poporu civilisatu, capaci de misiunea, ce pretindeti a avé. — Ast'a suntemu noi si vom fi pe di ce merge mai multu, noi *daco-romanii*, cari, precum dici, nu meritamu, ca se fimu cetatieni ai *Tierii ungrésca*.

Pentru noi simptomele firei asiatice trebuiescu se fie instructive. In sferitu poporulu magiaru este singurulu poporu in orientulu Europei, cu care, prin positia nostra sociala, suntemu avisati se traimu in buna-intelegere. Interese positive, chiar estiuinea de esistintia ne lega pre unii de altii. N'avemu unu singuru vrasmasiu, pana nici nefericitulu dualismu de astadi, care nu se fi

totodata si alu magiariloru vrasmasiu; n'avemu unu singuru amicu sinceru, care nu va fi odata si alu magiariloru amicu . . . Interesele vitale sunt totacelea, fie ori-ce; — noi ne vom impacá.

Tocmai pentru aceea este insa de trebuintia, ca se cunoscemu pre acestu poporu, cu care ne-a impreunatu — intemplearea, istoria si sinceru, chiar si astadi sinceru si resolutu se combatemu vitiale lui. — Ce nu pricepem, ce elu nu pricepe: ca va veni o vreme, candu va trebui se lucramu impreuna.

Pana atunci dora se vor mai imbland magiarii. . . Deca nu: se scimu celu pucinu, ca ei nu sunt imblandibili. —

Ioane Slaviciu.

face parastasu pentru barbatul sau, 12 fl. v. a. bagu sém'a pentru ca se se recompense die pentru morbulu ce s'ar lipi de elu, de óra ce mortulu, pentru care avea se face paras tasu, a moritu de colera. Apoi bigotismulu seu dóra iesuitismulu seu 'ilu face cu totulu odiosu si impedeatoriu culturii poporului nostru credintiosu. Despre celelalte necuviin: tie si contraventiuni tacu astadata, si diu i *Caveant consules!* *Unu credintiosu.*

Pilu mare, cottulu Aradului, in sept. (O fapta frumoasa si demna de imitatu.) Acést'a fapta o au indeplinitu locuitorii comunei Pilu, carii desi scapatati material-minte prin recótlele slabe din anii cesti din urma, totusi indemnati de semtiulu nationalu, alu carei desvoltare avemu se-o atribuimu dloru *Ratin*, preotu, si *Voscinaru*, notariu, cari n'au crutiatu nici o osteneala pentru def'a luminá si indemná poporulu spre fapte bune. —

Cuvintele parintiesci ale acestoru barbati au si petrunsu in inimele locuitoriloru acestora; densii 'si edificara o scóla, care intru adeveru se póte numi un'a dintre cele mai frumoase in cerculu acest'a. — Dore in se, cá invetiatoriuulu comunei acesteia nu corespunde scólei edificate; pentru cá dinsulu, pre langa lips'a testimoniulu de calificatiune, de candu se afla aici, n'a facutu nici unu progresu; acést'a o dovedesce eminentminte esamenulu cestu din urma, carele avú tristulu resultatu, de — dintre toti scolariu, numai unulu a fostu, care a sciutu ceva din cele 4 specii de computu, apoi de celelalte ramuri ale sciintiei nici poména nu érá. Bietii ómeni s'au si disgustatu de a-si mai tramite pruncii la scóla, observandu cá mai multu invétia a casa, pre langa economia.

Sperámu in se, cá venerabilulu consistoriu va ascultá jeluirea comunei acesteia, si i va face posibilu alegerea unui invetiatoriu calificatu dupa cum pretindemu noi si legea. *Farinariu.*

Fibisii, in aug. 1873.

(Scandalu in biserica.) Abusu si discordia, ura si céta, este parol'a intielegintiei nóstre si a unoru preoti ai nostri, — in loculu invetiatureloru morale si a portárii dupa cuventulu evangheliei. Astfelu de scandalu a avutu locu sambata, 4 aug. in biserica nóstra din *Fibisii*. In acést'a dia, de odata, si spre nimirea tuturor'a — cáci érá di de lucru, audirámu sanandu clopotulu celu mare la biserica.

Intrebai deci pe craniculu si aflat, cá parintele celu tineru *Demetriu Miutiu* voesc se tiéna parastasu pentru neuitaverulu *Archiepiscopu* alu nostru *Andrei baronu de Siaguna*, fora a fi in sciintiatu omenii in dominet'a premergetória, si numai de capulu seu neconsultandu-se nici cu preotulu celalaltu, nici cu invetiatorii. Ei, dar cunoscendu-i capriciale si naravurile cinstiei sale si aducendu-mi a minte de fericitulu si pré bunulu nostru *Archiepiscopu*, am tacutu si m'am dusu se-mi facu datorint'a. —

Dupa finirea parastasului, aseptamú (fiindu de fatia si vre-o trei credinciosi, pe cari sunt'a sa ii-a prinsu pe strada) se audimú ceva predica, si ce e dreptu, parintele *Miutiu* a si predicatu, in se éta cum: „Iubitiloru ascultatori!

Adi am tiénutu parastasu pentru fiertatulu nostru *Archiepiscopu Baronu de Siaguna*, in se mane se parimú la stapanire pe parintele *P. D.* cáci n'a pomenitu pre *Siaguna*.“

De aci apoi s'a inceputu intre santiele sale o infocata si scarbésca céta; insultá rille si hulirile reciproce, in fact'a credintiosiloru, se alegeau cu o rara istetia, incótu eu ingrodindu-me de clasicitatea murdarieloru spresiuini si injuraturi, m'am retrasu in altariu, ér poporulu credinciosu indignatu fiindu — cáci tocmai in sant'a biserica se intempla de aceste — a esitu afara.

Acuma ve intrebú, dloru preoti, óre nu ve ingroziti de voi insi-ve prin astfelu de portare, si óre cuvine-se váa a scandalisá védi'a preotiesca si a spurcá biserica nóstra, cá s'a lui *Ddiu*? In locu de a propagá moral'a si vortutule crestinesci? Astfelu óre trebue se fia gur'a unui preotu, ca in locu de a

pronuncia cuvintele cele dulci ale evangheliei, se pronuncia cuvinte murdare ca: „hoti,“ „talhari“ s. a. cari me sfiescu a le reproduce in publicitate! Ba, la aceste va seduce miserabilitatea si necultúra dloru vóstre.

Candu vinu a aduce la cunoscint'a o publicu miserabil'a portare a unora din preotii nostri, vinu de o data a receré inspectiunea bisericesca, ca se veghiedie mai aspru portarea preotiloru nostri, si se puna capetu astoru foradelegi si scandale. *Caveant consules!* *Demetriu Dimitrescu,* decinte.

Saculin, cottulu Carasiu, 4 sept. n.

Subsemnatulu prin corespundint'a din Saculu, 10 maiu a. c. publicatu in nrulu 63, intre „impartasiri prescurtate,“ semtiundu-me atacatu fora nici o cauza prin una „ficia de romanu,“ si ca se nu aparú a consenti prin tacere aceea ce-mi imputa onorabil'a ficia de romanu, mi facu reflesiunile in urmatóriele:

Dechiaru solenu si pe onóra mea cá nu eu sum autorele acelei fapte urite, adéca a afigerii arborelui verde cu radie si ciucuri pistriti pe edificiuulu scolariu, in nóptea de anulu nou, prin care fapta copilarésca s'a intentionatu a necagi pre invetiatoriuulu seu pre familia lui, precum se dice in corespundint'a. *Petru Sciopóna,* adjunctu not.

Conchiamare si Invitare!

Dupa ce statufele cerculu de lectura romanu din locu au primitu sanctiunarea dela naltulu locu avemu onóra a conchiamá adunarea generala pentru constituirea definitivá pe dí'a de 9/21 sept. a. c. la 10 óre ante de mediadi, in localitatea casinei, — deci se invita cu tóta onóra toti iubitorii de inaintarea culturii nationale a participá la acést'a adunare si a se insinuá de membri.

Temisóbra, 10 septembrie n. 1873.

I. E. Tiranu mp. S. Luminosu, presidd. prov. not. pr.

Varietati.

* (Unu preotu romanu cu calpacu pre capu.) Din Oravitia ni se scrie: „Affandume ocasionalminte aici, vediu pe strada principale a orasiulu unu preotu imbracatu si intru tóte tocmitu cátu se póte de schimositu. Reverend'a — ce e draptu, arést cá omulu érá facia santita si apartienente bisericeie dreptmurturisiórie; in se perulu i érá asia de scórtu tunsu, incótu póte servi de modelu cataneloru, érá barb'a rasa de tetu 'lu facea svabu in sensulu celu mai strinsu alu cuventulu, Coron'a schimositurei in se o facea unu calpacu mare si originalu, ce cu fala 'lu portá cinst'a sa. — Curiozu a sci, cine este acestu reformatoru de portu (preotiescu) intrebai pre unu cetatiénu de aici, care mi apuse cá e preotulu teneru din *Rachitova Dumitru Simu*, celu fora parochia. Ar fi bine, intru interesulu vediei bisericeie si preotiei nóstre, a se citá astfelu de preoti nainte consistoriulu, spre a ii deagustá d'a schimosi portulu preotiescu, spre scandalisarea publiculu si deonestarea bisericeie si clerulu nostru. *Pe Ilustrataea* sa dlu episcopu, 'lu rogámu se invetie mores pre acestu „modernu“ si „studiatu“ preotu cu calpacu. *I. P.*

† (Unu novu modilocu de agitare.) Intr' unu orasielu din *Boemia*, cu ocaziunea agitariiloru pentru alegerele reprezentantiloru comunali, boemii — in ur'a loru cea mare contra nemtiloru, au aninatu list'a (de pandia a) candidatiloru in cornele taurulu comunu, pentru ca toti alegatorii se cunósca pre candidatii nationali; apoi taurulu in timpulu din urma — cuprinsu de mania d'a alergá, percurge tóta comun'a mugindu si boncanindu. Unu agitatoru merse si mai departe si propuse, ca ori si care locuitoriu ce posiede cara si carausiesce, se lipésca list'a candidatiloru pre scandurile ládi etc.

‡ (*Ironia sórtei.*) Unu medicu din orasiulu *München*, capital'a *Bavariei*, a fost de multu timpu vestitu pentru istetia sa d'a mantui omenii de colera. In luna augustu, candu morburile epidemice 'si ajunsesera culmea, unu „mantuitu si scapatu“ de colera aduce multiamita publica vestitululu medicu de colera si dice intre alte: „medicamentele ce vestitulu medicu mi le-a recomandatú in contra colerei, érá mai vertosu tratarea sa

cea fora asemene in lume, scapa pre fie-care morbosu do colera.“ Colera in se a avutu capriciuulu, de tocmai in dí'a aceea a facutu pre „vestitulu“ medicu viktima a sa!

* * (Cartea „Robinsonu“) s'a mai tramisu spre vindiare, afora de domniloru numiti in nrulu 64 alu acestei foi, dlu *Visarionu Romanu*, directorelui institutulu nostru de economi „*Albina*“ in *Sibiusi* dlu *Bacsiu*, in *Orastia*.

† (*Necrologe*) *Petronela Moga*, nascuta *Szabeni*, in numele seu si a prunciloru *Eugeniu, Petronela, Otilia* si *Irina*; a fratiloru repositatulu: *Ioanu, Iosifu* si *Vasilie*, si a mai multoru rudeni si a nenumeratiloru amici, cu inima intristata anuncia mortea neuitatulu sociu, respective iubitu parinte si frate, a *Vice presidintulu* *Tablei Reg. din Tergulu Muresiulu*, *Demetriu Moga*, care in 7 sept. dupa amediadi, la 7 óre dupa una bóla inde lungata, in etate de 61 ani, si 32 ani a fericitei caastorie, s'a mutatu la viet'a vecinica. In repositatu in *Domniulu jelimu* unu parinte cu anima curata, unu neobositu amploiatu, unu amicu nobilu semtioriu pentru de aproape seu, si faectoriu de bine a seraciloru. Retrasitiile pamantesci ale fericitulu repositu se transportara la odina vecinica in 9 a l. c. dupa amediadi la 5 óre, (serverisindu-se ritualulu gr. cat. alu momentárii,) la bunulu seu in *Secalulu de campia*. Fia-i tierin'a usóra si memori'a binecuvéntata! —

Éra-si o viktima nesatiósei mórté. Bravulu nationalistu si bunulu parinte *I. Daminescu din Obsiagu*, in etate de 36 ani, dupa unu morbu de 7 díe, trecu in 2 sept. n. a. c. la cele eterne, lassandu in dolu pe amat'a sa socia si trei fii minoreni — In *Dnulu repositatu* fu petrecutu la momentu *Joi* in 4 l. c. de mai multi colegi si amici din juru, cari cu totii i-au cantatu: „*Etern'a pomenire!*“ — Fia-i tierin'a usóra si memori'a eterna! (Ch.)

= (*Multiamita publicu.*) Fiindu eu cu soci'a mea cea neuitavara, *Sofia Medrea*, ascóratu reciprocu la banca gen. „*Transilvania*“ in *Sibiu*, cu unu capitalu de 4000 f. v. a. dupa ce ómul'a mórté mi-a rapitu amat'a mea socia, in dí'a de astadi fui escóntatu din partea numitei banche, — platindu-mi indata *M. O. Domnu Dr. Aurelia Brotea*, di rectorele subst. alu numitei banche tóta sum'a ascurata, fora de díe o detragere. Pentru acést'a proaptitudine me semtu in numele celor doi copii ai mei, remasi orfani de maid'a loru, a aduce numitei banche multiamita publica. *Baitia Zarandana*, in 9 sept. 1873. *George Bardosi* m. p. maiestru postale reg. si comerciante. —

Subscripsulu 'si tiéne de santa detorintia a aduce sincera si adenuc semita multiamita publica dlu *Dr. M. Hessu*, pentru grabnicia cura ce indeplini cu mine, fiindu eu cuprinsu de colera in 5 sept. *Ddiu* bunulu se-lu tiéna intru multi ani, cáci elu 'mi salavá viet'iá. *Aureliu D. Romanu*, docinte.

Publicatiuni tacsabili.

Concursu.

Pentru postulu sistemisatu prin ordinatiunea *Ven. consistoriu* diocesanu din 2. iuliu a. c. Nr. 576. bis. pre langa betranulu preotu *Todoru Iorga* din *Slatina*, (protopresb. *Bisericeie albe*, se deschide prin acést'a concursu pana in 30 sept. n. a. c.

Emolumentele sunt: 1/3 din sesiunea-parochiala si din venitele stolarie, asemenea 1/3 parte dela 24 de case. — Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a tramite suplicele loru conforme st. org. bis. adresate respectivulu *Comitetu parochialu*, dlu *protopresbiteru Iosifu Popoviciu* in *Iamú*.

Slatina, 15. augustu 1873.

2—3 *Comitetulu parochialu.*
In contielegere cu dlu *protopresbiteru tractualu.*

Concursu

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scól'a rom. gr. or. confes. din comun'a *Furdea*, protopiatalu *Fagetulu*, se escrie prin acést'a concursu de nou — de óre ce prim'a alegere, fiindu nelegala, s'a nulificatu — cu terminu de 6 septemane dela prim'a publicare, érá in domineca urmatória dupa espirarea *Terminulu* se va tiéne alegerea.

Emolumentele sunt: 105 fl. v. a. in bani gata, 20 meti de gráu, 20 meti de cucurudiu, 100 lb. sare, 100 lb. lardu, 15 lb. lumini, 10 orgie de lemne, 2 jugere livéda, cuartiru si gradina de legume. Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati, a tramite recursele loru — bine instruite insensulu *Statutulu* org. si adresate respectivulu *comitetu parochialu*, *Reverendisimulu Dnu Georgiu Pesténu*, *protopresbiteru* in *Lugosiu*. Totu odata competintii sunt provocati in vre o dominica seu serbatóre a se infaciosi in st. biserica spre a se produce in ritulu bisericescu.

Furdea, in 10 augustu 1873.

2—3 *Comitetulu parochialu.*

Concursu.

Nimicindu-se actulu alegerei de *protopresbiteru* din comun'a *Straja*, fostulu conf. milit. scrie de nou concursu, in urm'a resolutiunulu sist. din 2. iuliu a. c. Nr. 602 cu terminu septemane, la a caror'a espirare in prim'a neca se va tiéne alegerea.

Beneficiile si conditiunile sunt totu aretate si in primulu concursu.

Concurentii au a indreptá actele suale, cu tóte documintele prescise in ordinatiunea consist. Nr. 449, *Comitetulu parochialu* prin *Dlu protopresbiteru tractualu Versietiuulu Ioane Popoviciu*, la *Mo post'a ultim'a Varadia*.

Ioane Popoviciu, m. p. protopresbiteru.

Concursu.

La statiunea invetiatorésca *Varadia* din comun'a *Olosiagu*, in *protopresbiteru* *Carasiulu*, cottulu *Carasiulu*, se deschide concursu de nou cu terminu de 6 septemane dela prim'a publicare.

Emolumentele sunt: 300 fl. v. a. salariu anualu, 4 jugere de pamant, 8 stangeni de lemne, din cari areti incaldí si scól'a, 20 cr. de la inmortári fora si 40 cr. dela cele cu litur cortelu liberu cu gradina, grajdu si pronu.

Concurentii au a-si adresá recurrele instruate in sensulu stat. org. bis. on. sinodu par. gr. or. din *Olosiagu* a le tramite dlu *protop. Georgiu Pesténu* in *Lugosiu*.

Olosiagu, 5 augustu 1873.

In contielegere cu dlu *protop. tractualu*

Concursu.

Pentru deplinirea vacantulu postu invetiatoriu la scól'a gr. or. romana din *Siova-vechia*, in nou formatulu *comitatu Severinulu*, *protopresbiteratu* *Mehadiésca* escrie prin acést'a concursu. — Emolumentele sunt: in bani gata 360 fl. v. a. 8 jugeni de lemne, 4 pentru invetiatoriu si 4 trui incaldirea scólei, cuartiru liberu si gradina de legume. — Dela recurenti se preta pre langa facultatea de instructiune, noru prin legile scolari, si pe larga limb'a romana limba de propunere, se fia versatiá limb'a serbésca, astfelu ca afara de órela oficiali se póta dá scolariiloru de nationalitate serbésca instructiune in limb'a loru materu pentru ce inse vor primí dela parentii reactiviloru scolari unu onorariu corespundentiu. Recursele providute cu cele prescise prin statutulu org. si adresate catra comitatu parochialu, se se tramite pana in 15 ttembre a. c. st. v. — in carea di se va tiéne alegerea — pré on. d. *Michaiulu Popoviciu* ministratoru *protopresbiteratu* in *Orasiu vechia*.

Orsiova-vechia, in 12 augustu 1873.

Comitetulu parochialu.
In contielegere cu mine:
Michaiulu Popoviciu, m. p. adm. protopresbiteratu.

Concursu.

Pentru implinirea vacantei statiunii invetiatorésca la scól'a de fete greco-or. rom. din comun'a *Nicolintiu*, in fostulu conf. militariu, se deschide concursu pana in septemvrie n. 1873, cu urmatóriele emolumente: 360 fl. v. a. salariu anualu si cuartiru naturalu cu gradina de legume. —

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si tramite recursele providute si documintele necesarie despre morala si spre cualificatiunea invetiatorésca, pana mai susu insemnatulu terminu, la onora pretura cercuala in *Carlsdorf*.

Nicolintiu, in 29 augustu 1873.

In contielegere cu senatulu scolariu localu

Ilie Cornianu, m. p. presied. consil. scolasticu.

Concursu

Pentru ocuparea statiunii de invetiatoriu la scól'a confesionala gr. or. rom. din comun'a *Cebza*, in *protopresbiteratu Cebzei*, *comitatu Torontalulu*, se publica in terminu pana in 14 Septemvrie 1873. st. v. in care dia va fi si alegerea.

Emolumentele sunt: In bani gata 340 fl. v. a. Patru jugere si diumetate de pamantu aratura, cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si tramite recursele loru comitetulu par. gr. or. din *Cebza*, providute cu documintele recerute, si instruite in fíntielesulu statutulu org.

Cebza, in 6 augustu 1873.

Comitetulu parochialu.
In contielegere cu dlu adm. protopresbiteratu.